

”Putin vill att vi ska gå under i mörker och kyla”

I Charkiv plågas civilbefolkningen av ryska missiler

Emmanuel Grynszpan i Charkiv
Le Monde 19 oktober 2022

Ukrainas näst största stad, och resten av landet, i ett regn av ryska missiler. Målet är infrastruktur på energiområdet och syftet att beröva invånarna elektricitet och gas när vintern närmar sig.

Klockan är kvart över åtta på morgonen den 18 oktober i Charkiv i östra Ukraina. Var tredje minut hörs kraftiga explosioner, som får väggarna att skaka. Från butiken till en bensinstation kommer kunder ut och spejar mot horisonten. ”Det är luftförsvaret”, försöker någon, med ett tonfall någonstans mellan konstaterande och fråga. ”Nej, det här är luftangrepp”, svarar en anställd vid bensinstationen mer övertygat. ”Titta, där syns röken”, ropar en tredje och pekar på två stora moln av damm som breder ut sig.

Saken är klar. Två kunder tar snabbt några foton med sina smartphones, de övriga har snabbt vänt på klacken för att ta hand om sina varor. Alltmedan bilarna fortsätter sin morgonbalett på gatorna i Charkiv som om det inte just skett något förfärligt.

Den näst största staden i Ukraina, belägen i landets nordöstra del, bombarderas med ryska missiler, som avlossas från den angränsande regionen Belgorod. Det har blivit något banalt och vardagligt i detta stora industricentrum, som fram till den ryska invasionen i februari var en bastion för rysk kultur med en miljon invånare. Nu står industrin helt stilla, en tredjedel av invånarna har flytt och många av dem som stannat kvar - i synnerhet de som är under 30 år - föredrar att tala ukrainska, i trots mot grannen.

”Idag missade ryssarna, ingen infrastruktur inom el eller energi träffades”, säger med ett trött tonfall Sergej Magdysjuk, chef för avdelningen för kommunal service i Charkivregionen till *Le Monde*. Han vet vad han talar om. ”Hos oss har ryssarna ända sedan början av augusti försökt slå ut infrastrukturen. De skiftar främst på transformatorstationer. Fyra har förstörts, en av dem var mycket betydelsefull. De siktar också på högspänningsledningar och elcentraler.”

Charkiv råkar regelbundet ut för elavbrott och orter i den östra delen av regionen, som nyligen befriats men fortfarande befinner sig nära fronten, har varken ström eller gas. ”1,3 miljoner invånare är kvar i regionen och samtliga riskerar att bli utan gas och elektricitet den kommande vintern”, säger den ansvarige dystert. Enligt honom skulle Ukrainas västliga allierade kunna levereras transformatorer. ”Det går lätt att forsla hit dem på järnväg. Och genom sin rörlighet går det lätt att förflytta dem vid fara.”

I två veckor har ryska artillerisalvor slagit ner i infrastruktur på energiområdet och ingen region i landet har skonats. Med alarmistiskt tontall sade Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj i tisdags i sitt dagliga budskap via video att ”sedan den 10 oktober har 30 procent av elcentralerna i Ukraina förstörts, vilket lett till omfattande strömavbrott i hela landet.” Ukrainas tjänst för akut service uppger att 162 samhällen blivit utan elektricitet.

”Ingen går längre säker”

”Putin tänker få oss att gå under i kyla och mörker”, morrade i måndags Nadezjda, en kokett och munvig 65-årig pensionär bosatt i Saltivka, en sovstad i de östra utkanterna av Charkiv. Hon har krupit ihop i sin klarröda dunjacka och säger med bestämd röst att hon inte tänker lämna sitt hem, vad som än händer. ”I min fastighet finns varken gas eller vatten”, skäller hon på en ranglig bänk utanför sitt trapphus. ”Jag har ingenstans att ta vägen och jag har ingen lust att bli omplacerad till ett *obtjesjitije* [ett slags arbetarbaracker] med en enda toalett för 50 personer.”

Hon bor på Lesja-Serdjuka-gatan i ett hus som drabbats hårt av de ryska bombardemangen. Ett stort antal fönster är krossade och man ser vilka skador granaterna åstadkommit på fasaden. När striderna var som hårdast, i mars, lyckades Nadezjda med sin dotter och dotterdotter ta sig till Malmö, i Sverige. Men efter en månad fick hon ”den dåliga idén” att åka tillbaka ensam. ”Nu är det inte längre gratis för flyktingar från Ukraina att ta sig genom Europa.”

På grund av omfattningen av skadorna på hennes fastighet har kommunen för tillfället valt att inte reparera el- och gasledningarna. ”Vid min ålder är jag tvungen att bära dunkarna upp till åttonde våningen, utan hiss, för den har inte reparerats”, säger hon upprört.

Fastigheten rymmer 242 lägenheter, men för närvarande bor bara 23 personer där. Längst ner i trapphuset intill ägnar sig Igor, 42, åt att röja upp i den lägenhet han delar med sin mor, Marina. ”Huset har fått smaka på eftersom det ligger i första linjen. Mitt emot hade vi ryssar som försökte erövra staden. I min lägenhet fanns det ukrainska soldater och det var därför vi blev beskjutna så oerhört. Alla väggar, alla möbler, är fulla av granatsplitter”, säger denne arbetslöse bilmekaniker.

Under flera månader kunde han inte ta sig in i hemmet på grund av striderna. Idag tänker han vara kvar där, av rädsla för plundring. ”Vi har ändå tur som har elektricitet, annars skulle det inte gå”, säger hans mamma Marina. Den övriga familjen bor hos vänner i centrum av Charkiv. ”Men nu när ryssarna drivits tillbaka långt från staden [fronten befinner sig 30 kilometer bort] beskjuter de framför allt centrum av staden. Ingen går längre säker”, muttrar hon.

Lite längre upp på Natalij-Uzjvi-gatan är förödelsen stor. En sexton våningar hög byggnad har slitits itu och hotar att falla samman när som helst. Ingen lägenhet är intakt och tystnad råder i kvarteret. Bara ljudet av en gardin som rörs eller att någon hörs tala väcker omedelbart uppmärksamhet. Vad det ska bli av de hus som står kvar återstår att se. Sergej, 51 år, försöker på egen hand reparera ledningarna i källaren. ”Alla gav sig av i vintras, under striderna, de stod inte ut med kylan. Allt måste repareras snabbt, annars kommer huset definitivt att bli obeboeligt”, säger han. Ingen bor där för närvarande, eftersom man inte fått tillbaka strömmen.

”Värre för varje dag”

Läget är lite bättre i huset mitt emot. På fjärde våningen visar Igor, 57, stolt de nya fönster han satt in. Allt hade smulats sönder av explosionerna. ”Nu väntar vi på att alla andra boende ska göra på samma sätt, för om det är hål i fönster och fasader kommer inte kommunen vare sig att återställa värme eller vatten.” Allt hänger på innehavarna av tre av de sammanlagt 42 lägenheterna i fastigheten och som man inte vet vad det blivit av. ”Förmodligen har de flytt utomlands”, muttrar Vladimir Michajlovitj, ansvarig för bostadsrättsföreningen i fastigheten.

Tanken på en viner utan värme eller elektricitet ökar bara på mängden av ukrainare som lämnat sina hem på grund av kriget. I Kupjansk, en medelstor stad tolv mil öster om Charkiv, hämtade bussar för i tisdags några tiotal utblottade personer för att evakuera dem till landets västra delar. ”Här blir det värre för varje dag. I huset har vi varken elektricitet eller vatten eller gas”, berättar Alexandr, en 43-årig lantarbetare. ”Den 24 februari intog ryssarna staden utan strid. Sen återtog ukrainarna sta-

den, utan strid de också, för en månad sedan. Då var Kupjansk välbevarat. Men nu smular ryssarna sönder staden varje dag med sitt artilleri. Vad ska den sortens hämnd tjäna till?”

De ryska styrkorna står bara 15 kilometer från Kupjansk och artilleriet dånar regelbundet. ”Det är för farligt för att vi ska våga ta itu med att reparera ledningarna. De boende är på mig varje dag, men jag kan inte göra något”, klagar Mykola Kulba, som arbetar med kommunal service i staden.

Dag för dag driver den ryska arméns oupphörliga hamrande Ukraina ut i mörkret.

(Översättning Björn-Erik Rosin)